www.e-rara.ch

Plotini Platonicorum facile coryphæi Opervm Philosophicorvm Omnivm Libri LIV. In Sex Enneades Distribvti

Plotinus
Poliziano, Angelo
Dazzi, Andrea
Porphyrius

Basileæ, MDXXC. [1580]

Universitätsbibliothek Bern

Shelf Mark: MUE Gross O 44

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-74031

Plotini ennead. secundae liber VI. De essentia & qualitate.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

ΠΛΩΤΙΝΟΥ

ΕΝΝΕΑΔΟΣ Β

ΛΟΓΟΣ ϛ.

PLOTINI

ENNEAD. SECVNDAE

LIBER VI.

ΠΕΡῚ οὐσίας καὶ ποιότητος.

De eſſentia & qualitate.

Ἆρα τὸ ὂν καὶ ἡ οὐσία ἕτερον, καὶ τὸ μὲν ὂν, ἀπηρημωμένον τῶν ἄλλων. ἡ δὲ οὐσία τὸ ὂν μετὰ τῶν ἄλλων κινήσεως· στάσεως, ταὐτοῦ, ἑτέρου. καὶ στοιχεῖα ταῦτα ἐκείνης. τὸ οὖν ὅλον οὐσία. ἕκαστον δὲ ἐκείνων, τὸ μὲν ὂν, τὸ δὲ κίνησις. τὸ δὲ, ἄλλό τι. κίνησις μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκὸς ὄν. οὐσία δὲ ἄρα κατὰ συμβεβηκὸς, ἢ συμπληρωτικὸν οὐσίας· ἢ καὶ αὐτὴ ἡ οὐσία, καὶ τὰ ἐκεῖ πάντα οὐσία. πῶς οὖν οὐκ ἐνταῦθα ἢ ἐκεῖ, ὅτι ἐν πάντα; ἐνθάδε δὲ διαληφθέντων τῶν εἰδώλων, τὸ μὲν ἄλλο, τὸ δὲ, ἄλλο· ὥσπερ ἐν μὲν τῷ σπέρματι ὁμοῦ πάντα, καὶ ἕκαστον πάντα. καὶ οὐ χεὶρ χωρὶς, καὶ χωρὶς κεφαλή· ἔνθα δὲ χωρίζεται ἀλλήλων. εἴδωλα γὰρ, καὶ οὐκ ἀληθῆ. τὰς οὖν ποιότητας ἐκεῖ φήσομεν οὐσίας διαφορὰς περὶ οὐσίας οὔσας, ἢ περὶ ὄν. διαφορὰς δὲ, ποιούσας ἑτέρας οὐσίας ἑτέρας οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, καὶ ὅλως οὐσίας· ἢ οὐκ ἄτοπον. ἀλλὰ περὶ τῶν τῇδε ποιοτήτων, ὧν αἱ μὲν διαφοραὶ οὐσιῶν, ὡς τὸ δίπουν, καὶ τὸ τετράπουν. αἱ δὲ, οὐ διαφοραὶ οὖσαι, αὐτὸ τοῦτο μόνον, ποιότητες λέγονται, καίτοι τὸ αὐτὸ καὶ διαφορὰ γίγνεται συμπληροῦσα. καὶ οὐ διαφορὰ ἐν ἄλλῳ οὐ συμπληροῦσα τὴν οὐσίαν. συμβεβηκὸς δὲ, οἷον τὸ λευκόν. ἐν μὲν κύκνῳ ἢ ψιμμυθίῳ, συμπληροῦν· ἐν δὲ σοὶ, συμβεβηκός. ἢ τὸ λευκὸν, τὸ μὲν ἐν τῷ λόγῳ, συμπληροῦν καὶ οὐ ποιότης. τὸ δὲ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ, ποιόν. ἢ διαιρετέον τὸ ποιὸν, ὡς τὸ μὲν, οὐσιῶδες, ἰδιότης τις οὖσα τῆς οὐσίας. τὸ δὲ μόνον ποιόν· καθὸ ποιὰ οὐσία τοῦ ποιοῦ, οὐ διαλλαγὴν εἰς τὴν οὐσίαν ποιοῦντος, οὐδ' ἐκ τῆς οὐσίας, ἀλλ' οὔσης ἤδη καὶ πεπληρωμένης, διάθεσίν τινα ἔξωθεν ποιοῦντος. καὶ μετὰ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος προσθήκην.

Mouet dubia de eſſentia & qualitate ac tẽtat ſolutionem.

A NVNQVID ens eſt alterum quàm eſſentia, atq; ens quidem etiam ſeclusis aliis dicitur? Eſſentia verò eſt ens vnà cum aliis ſimul adiunctis, videlicet motu, ſtatu, identitate, alteritate: atq; hæc eſſentiæ ſunt elementa. Totum igitur eſt eſſentia. Quodlibet autem illorum aliud quidem ens: aliud verò motus, aliaque ſimili-
B ter. Motus igitur ens eſt per accidẽs: ſed nunquid etiam per accidens eſt eſſentia? an fortè eſſentiam complens? quin potius & ipſe eſt eſſentia, atque omnia quæ in diuinis ſunt, eſſentia ſunt. Cur non igitur & apud nos ita ſe res habet? Fortè ſic eſt ibi, quoniam cũcta ſunt vnum: hic autẽ cùm ſimulachra diſcreta iam ſint, hoc quidem aliud, illud verò eſt aliud: quemadmodum in ſemine quidem ſimul omnia ſunt, & quodlibet omnia. Neque ſeorſum manus, caputúe ſeorſum: in effectu verò inter ſe diſcernuntur: non enim vera ſunt, ſed ſimulachra.
C Qualitates igitur ibi, num eſſe dicemus eſſentias? quæ quidẽ circa eſſentiam vel circa ens differentiæ ſunt. Differentias inquam, eſſe dicemus efficientes, vt eſſentiæ inter ſe alteræ ſint, atque omnino ſint eſſentiæ? Fortè id dictu non eſt abſurdum: ſed abſurdè id diceretur de his quæ apud nos ſunt qualitatibus, quarum aliæ quidẽ eſſentiarum differentiæ ſunt, ut bipes, & quadrupes. aliæ verò nequaquã ſunt indifferentię, & ob hoc ipſum ſolũ qualitates eſſe dicũtur: quanquam idem tũ differẽtia videri poteſt vbi
D cõplet eſſentiã, tũ minimè differentia in alio eſſentiam ibi nõ implens: quemadmodũ albedo in cigno vel cerusſa naturã complet, in homine autem duntaxat eſt accidens. Aut albedo quatenus in ratione eſt, nõ qualitas eſt, ſed implẽs, quatenus verò in ſuperficie, qualitas. Fortè verò quod quale dicitur diſtinguendum eſt, adeo vt aliud quidem eſſentiale ſit, exiſtens videlicet proprietas quædã eſſentiæ: aliud autem ſit ſolũ quale, ſecundũ quod eſſentia qualis denominatur: vbi hoc ipſum quale diuerſitatem permutationemq; eſſentiæ non inducat, neq; dimoueat ab eſſentia: ſed cum eſſentia iam ſit, plenaq; ſit, diſpoſitionẽ quandã extrinſecus afferat, atq; poſt ipſam rei eſſentiã additamẽti nõnihil adhibeat,

ſiue

ſiue circa animam id, ſiue circa corpus efficiatur. Proinde, vt dixerit aliquis, albedo viſibilis in cigno non complet eſſentiam: eſſe namque cignus poteſt minimè albus. At verò in ceruſſa albedo complere eſſentiam dicitur: ſimiliterque calor in igne. Quòd ſi quis prǽterea dixerit ignitatem (vt ita dixerim) eſſentiam eſſe, & de ceruſſa ſimiliter: veruntamen ignis huius viſibilis ignitas eſt caliditas eſſentiam cōplens, ſimiliterque in ceruſſa eſt albedo. Eædem itaq; res complebunt eſſentiam, neque qualitates erunt; rurſusq; non complebunt, & qualitates erunt. Et ſi abſurdum eſt vbi complent quidem eſſe aliud dicere, vbi verò non complent inſuper aliud, quum tamen eadem ſit natura. Forſan verò dicendum eſt, rationes quidem ipſas, quæ hęc efficiunt, totas eſſentiales exiſtere: hos autem effectus illa, quæ in rationibus ipſis ſubſtātialia ſunt, nō iam vt ſubſtātialia, ſed vt qualia reportare: atque hinc fieri, vt ſemper in eo quod quid eſt aſsignando peccemus in ipſa inquiſitione ſubſtantiæ præuaricantes, atque labentes in qualitatem. Neque enim eſſe cenſendum eſt, ignem hoc ipſum quod appellamus ignem, quando aſpicimus qualitatem, imò verò ipſum eſſentiam eſſe. Quæ autem nunc aſpicimus, aſpicientesque pronuntiamus, nos ab eo quod quid eſt ꝓcul abducere, & quale quiddā rectè in genere ſenſibili deſignari. Nihil enim horum eſſentiam eſſe, ſed eſſentiæ paſsiones. Vnde & illud quæritur, quomodo ex non eſſentiis conficiatur eſſentia? Diximus itaque non oportere, quod fit, idem eſſe atq; illa ex quibus conficitur: nunc autem dicendū eſt, neq; etiam id quod fit eſſentiam eſſe. At quomodo illam, quam illic eſſentiam nominauimus, ex non eſſentia dicimus conſtitutam? Eſſentiam dicemus illic principalius puriusq; ens habentem eſſe eſſentiam, velut in entis ipſius differentiis conſtitutam: potius autem cum actionum additamento, eſſentiam nominatam eſſe cenſebimus: quæ quidem entis perfectio videatur. Forſan verò ex adiunctione facta iudicanda ſit indigentior: quippe cùm à ſimplicitate degeneret, & ab ipſo iam ente declinet.

II Quid ſit qualitas, & vtrum ad rationem eſſentialem vllo modo pertineat.

VERVM de qualitate quid ſit omnino conſiderandum eſt. Fortè enim quando quid ſit cognouerimus, dubitationes eiuſmodi propellemus. Principiò perquirendum eſt, num exiſtimandum ſit aliquid idem aliàs quidem eſſe ſolummodo qualitatem, aliàs autem eſſentiam quoque complere, adeo vt nequaquam durius contendamus ad id conuincēdum, quo qualitas ſimpliciter eſſentiam compleat, ſed eſſentiam potius talem. Oportet igitur in tali quadam eſſentia eſſentiam eſſe, & quod quid eſt, antequam ſit talis. Quid ergo? num in igne ante talem eſſentiam ſimpliciter eſt eſſentia? Fortè hinc ſequitur, vt ſit corpus. Ipſum itaq; genus quod eſt corpus, eſſentia erit: ignis autem corpus erit calidum, neque totum id erit eſſentia, ſed ita calor erit in ipſo, quemadmodum in te figura ſima. Quamobrem ſi auferatur calor, & ſplendor, & leuitas, quæ videntur eſſe qualia, & tollatur oppoſitio, relinquaturq; quod dicitur trina dimenſione porrectum atque materia, id ipſum quod reſiduū eſt, erit eſſentia. At id veriſimile non videtur. Species enim magis eſſe n-

A εἴτε περὶ ψυχὴν, εἴτε περὶ σῶμα γίγνοιτο. ἀλλ' εἰ καὶ τὸ ὁρώμενον λευκὸν ἐπὶ τοῦ ψιμμιθίου, συμπληρωτικὸν εἴη αὐτοῦ. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ κύκνου, οὐ συμπληρωτικόν, γένοιτο γὰρ ἂν καὶ οὐ λευκός. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ψιμμιθίου καὶ τοῦ πυρὸς δὲ ἡ τερμότης. ἀλλ' εἴ τις λέγοι τὴν πυρότητα τὴν οὐσίαν εἶναι, καὶ ἐπὶ τοῦ ψιμμιθίου τὸ ἀνάλογον, ἀλλ' ὅμως τοῦ ὁρωμένου πυρὸς, πυρότης ἡ θερμότης συμπληροῦσα. καὶ ἡ
B λευκότης ἐπὶ τοῦ ἑτέρου. αἱ αὐταὶ τοίνυν συμπληρώσουσι, καὶ οὐ ποιότητες. καὶ οὐ συμπληρώσουσι καὶ ποιότητες. καὶ ἄτοπον ἐν μὲν οἷς συμπληροῦσι λέγειν ἄλλο εἶναι. ἐν δὲ οἷς μὴ, ἄλλο, τῆς αὐτῆς φύσεως οὔσης. ἀλλὰ ἄρα τοὺς μὲν λόγους τοὺς ποιήσαντας αὐτὰ, οὐσιώδεις ὅλους. τὰ δὲ ἀποτελέσματα, ἔχειν ἤδη τὰ ἐκεῖ τι ἐνταῦθα ποιὰ, οὐ τί. ὅθεν καὶ ἁμαρ-
C τάνειν ἡμᾶς ἀεὶ περὶ τὸ τί, ἀπολισθαίνοντας ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ ποιὸν καταφερομένους. οὐ γὰρ εἶναι τὸ πῦρ ὃ λέγομεν, εἰς τὸ ποιὸν ἀφορῶντες, ἀλλὰ τὸ μὲν, εἶναι οὐσίαν. ἃ δὲ νῦν βλέπομεν, εἰς ἃ καὶ ἀφορῶντες λέγομεν, ἀπάγειν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ τί, καὶ ὁρίζεσθαι τὸ ποιόν. καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν, εὐλόγως. οὐδὲν γὰρ αὐτῶν οὐσίαν εἶναι, ἀλλ' αὐ-
D τῆς πάθη. ὅθεν κἀκεῖνο, πῶς οὐκ ἐξ οὐσιῶν οὐσία. *ἐλέγετο μὲν οὖν, ὅτι οὐ δεῖ τὸ αὐτὸ τὸ γιγνόμενον εἶναι, τοῖς ἐξ ὧν. νῦν δὲ λέγειν δεῖ, ὅτι οὐδὲ τὸ γενόμενον οὐσία. ἀλλὰ πῶς ἐκεῖ ἣν ἐλέγομεν οὐσίαν, οὐκ ἐξ οὐσίας λέγοντες; τὴν γὰρ οὐσίαν φήσομεν ἐκεῖ κυριώτερον καὶ ἀμιγέστερον ἔχουσαν τὸ ὂν, εἶναι οὐσίαν, ὡς ἐν διαφοραῖς ὄντως, μᾶλλον δὲ
E μετὰ προσθήκης ἐνεργειῶν, λεγομένην οὐσίαν. τελείωσιν μὲν δοκοῦσαν εἶναι ἐκείνου, τάχα δ' ἐνδεεστέραν τῇ προσθήκῃ. καὶ τῷ οὐχ ἁπλῷ ἀλλ' ἤδη ἀφισταμένην τούτου.

* ἐλέγομεν οὖν.

ἈΛΛᾺ περὶ τῆς ποιότητος, σκεπτέον τί ὅλως. τάχα γὰρ γνωσθὲν ὅτι ἐστὶ, μᾶλλον παύσει τὰς ἀπορίας. πρῶτον οὖν ἐκεῖνο ζητητέον, εἰ τὸ αὐτὸ θετέον, ὅτε μὲν ποιὸν μόνον, ὅτε δὲ συμπληροῦν οὐσίαν, οὐ δυσχεράναντας ποιὸν συμ-
F πληρωτικὸν οὐσίαν εἶναι, ἀλλὰ ποιᾶς μᾶλλον οὐσίας. δεῖ τοίνυν ἐπὶ τῆς ποιᾶς οὐσίας, τὴν οὐσίαν πρὸ τοῦ ποιὰν εἶναι, καὶ τὸ τί ἐστι. τί οὖν ἐπὶ τοῦ πυρὸς πρὸ τῆς ποιᾶς οὐσίας, ἡ οὐσία ἄρα τὸ σῶμα. τὸ γένος τοίνυν οὐσία ἔσται, τὸ σῶμα. τὸ δὲ πῦρ, σῶμα θερμόν. καὶ οὐκ οὐσία τὸ ὅλον. ἀλλ' οὕτω τὸ θερμὸν ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ ἐν σοὶ τὸ σιμόν.
G ἀφερεθείσης τοίνυν τῆς θερμότητος, καὶ τοῦ λαμπροῦ καὶ κούφου, ἃ δὴ δοκεῖ ποιὰ εἶναι καὶ ἀντιτυπίας, τὸ τριχῇ διαστατὸν καταλείπεται: καὶ ἡ ὕλη οὐσία. ἀλλ' οὐ δοκεῖ. τὸ γὰρ εἶδος

μᾶλλον οὐσία. ἀλλὰ τὸ εἶδος ποιότης. ἢ οὐ ποιότης. ἀλλὰ λόγος τὸ εἶδος. τὰ οὖν ἐκ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὑποκειμένου, τί ἐστιν; οὐ γὰρ τὸ ὁρώμενον καὶ τὸ καῖον, τοῦτο δὲ ποιόν. εἰ μή τις λέγοι τὸ καίειν ἐνέργειαν ἐκ τοῦ λόγου· καὶ τὸ θερμαίνειν. καὶ τὸ λευκαίνειν τοίνυν, καὶ τὰ ἄλλα ποιήσεις. ὥστε τὴν ποιότητα, οὐχ ἕξομεν ὅπου καταλείψομεν. ἢ ταύτας μὲν οὐ λεκτέον ποιότητας, ὅσαι λέγονται συμπληροῦν οὐσίας, εἴπερ ἐνέργειαι αὐτῶν ἀπὸ τῶν λόγων καὶ τῶν δυνάμεων τῶν οὐσιωδῶν ἰοῦσαι. ἃ δὲ ἐστὶν ἔξωθεν πάσης οὐσίας, οὐ πῇ μὲν ποιότητες, ἄλλοις δὲ οὐ ποιότητες φανταζόμεναι. τὸ δὲ, περιττὸν, μετὰ τὴν οὐσίαν ἔχουσαι. οἷον καὶ ἀρεταὶ καὶ κακίαι, καὶ αἴσχη, καὶ κάλλη, καὶ ὑγίειαι, καὶ οὕτως ἐσχηματίσθαι. καὶ τρίγωνον μὲν καὶ τετράγωνον, καθ' αὑτὸ οὐ ποιόν. τὸ δὲ * τετριγωνίσθαι, ἢ μεμόρφωται, ποιὸν λεκτέον. καὶ οὐ τὴν τριγωνότητα, ἀλλὰ τὴν μόρφωσιν, καὶ τὰς τέχνας δὲ καὶ τὰς ἐπιτηδειότητας. ὥστε εἶναι τὴν ποιότητα, διάθεσίν τινα ἐπὶ ταῖς οὐσίαις, ἤδη οὔσαις. εἴτε ἐπακτὴν εἴτε ἐξ ἀρχῆς συνοῦσαν· ἢ εἰ μὴ συνῆν, οὐδὲν ἔλαττον εἶχεν ἡ οὐσία. ταύτην δὲ, καὶ εὐκίνητον, καὶ δυσκίνητον εἶναι. ὡς διττὸν εἶναι εἶδος. τὸ μὲν εὐκίνητον, τὸ δὲ ἔμονον αὐτῆς.

* τετριγωνίσαι.

ΤΟ οὖν λευκὸν τὸ ἐπὶ σοὶ, θετέον οὐ ποιότητα, ἀλλ' ἐνέργειαν δηλονότι ἐκ δυνάμεως τῆς τοῦ λευκαίνειν. κἀκεῖ πάσας τὰς λεγομένας ποιότητας, ἐνεργείας * τὸ ποιεῖν λαβούσας, παρὰ τῆς ἡμετέρας δόξης τῷ ἰδιότητα εἶναι ἑκάστην. οἷον διοριζούσας τὰς οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, καὶ πρὸς ἑαυτὰς, ἴδιον χαρακτῆρα ἐχούσας. τί οὖν διοίσει ποιότης ἡ ἐκεῖ; ἐνέργειαι γὰρ καὶ αὗται. ἢ ὅτι μὴ οἷον τί ἐστι δηλοῦσιν. οὐ δὲ ἀναλλαγὴν τῶν ὑποκειμένων· οὐ δὲ χαρακτῆρα. ἀλλ' ὅσον μόνον τὴν λεγομένην ποιότητα, ἐκεῖ ἐνέργειαν οὖσαν· ὥστε, τὸ μὲν ὅταν ἰδιότητα οὐσίας ἔχῃ, δῆλον αὐτόθεν ὡς οὐ ποιόν. ὅταν δὲ χωρίσῃ ὁ λόγος τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἴδιον, οὐκ ἐκεῖθεν ἀφελὼν, ἀλλὰ μᾶλλον λαβὼν. καὶ γεννήσας ἄλλο, ἐγέννησε ποιὸν οἷον μέρος οὐσίας λαβὼν, τὸ ἐπιπολῆς φανὲν αὐτῷ. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲν κωλύει καὶ τὴν θερμότητα τῷ σύμφυτον εἶναι τῷ πυρὶ, εἶδός τι εἶναι τοῦ πυρὸς, καὶ ἐνέργειαν, καὶ οὐ ποιότητα αὐτοῦ, καὶ αὖ ἄλλως ποιότητας· μόνην δὲ ἐν ἄλλῳ ληφθεῖσαν, οὐκ ἔτι μορφὴν οὐσίας οὖσαν, ἀλλὰ ἴχνος μόνον καὶ σκιὰν καὶ εἰκόνα, ἀπολειποῦσαν αὐτῆς τὴν οὐσίαν ἧς ἡ ἐνέργεια, ποιότητα εἶναι. ὅσα οὖν συμβέβηκεν * καὶ μὴ ἐνέργειαι καὶ εἴδη οὐσιῶν, μορφάς τινας παρεχόμενα, ποιὰ ταῦτα. οἷον καὶ ἕξεις καὶ διαθέσεις, ἄλλαι τῶν ὑποκειμένων, λεκτέονας ποιότητας. τὰ δὲ ἀρ-

* τὸ ποιεῖν.

* καὶ μὴ ἐνεργεία

A eſſentia eſt. Sed nunquid ſpecies qualitas eſt? Fortè non qualitas, ſed ratio, ſpecies ipſa eſt. Quod igitur ex ratione ſubiectoque conſtat, quidnam eſt? Non enim id quod uiſibile occurrit atque vrens, id autem quale eſt: niſi quis fortè dicat conbuſtionem ipſam eſſe actum ex ratione manantem: atque ita & calefacere, & albefacere, & eiuſdem generis alia, eſſe actiones affirmet. Itaque vbi collocemus qualitatem, nequaquam inueniemus. Forſan verò eas, ſi non B debemus dicere qualitates quæcunque eſſentias complere dicuntur: ſiquidem actiones vel actus ſunt earum à rationibus eſſentialibusq; potentijs orientes: ſed eas duntaxat, quæ extra totam eſſentiam ſunt. Quæ non alicubi quidem qualitates, alicubi verò non qualitates apparēt, atque ſuperuacuum aliquid poſt eſſentiam videntur afferre: veluti virtutes & vitia, pulchritudo atque turpitudo, & valitudo diſpoſitioq; figuræ, vel ſitus. Triangulus verò atque qua- C drāgulus ſecundū ſeipſum nō eſt quale, ſed hoc ipſum quod eſt triangulare fieri, quatenus ita formatur, eſt quale dicendum: neque triangulitatem, ſed formationem totius, qualitatē poſſumus appellare: poſſumus & artes & aptitudines ſtudiorum. Itaque qualitas erit diſpoſitio quædam in eſſentiis, quæ iam ſunt, ſiue aduentitia hæc ſit, ſiue ab initio comitans. Quæ quidem, ſi etiam non comitata fuiſſet, nihil minus habuiſſet eſſentia? Licet hanc dicere partim D quidem facilè mobilem, partim, verò difficilè, vt duplex eius ſpecies videatur: altera quidem ſtabilis, altera verò mobilis.

III Qualitatem manifeſtam eſſe paßionē ab actione virtutis occultæ: Item quod ineſt prorſus eſſētiæ ſuæ, eſſe ipſius actum & proprietatem ſpecialē: quod ab eſſētia diſtat, eſſe qualitatē:

ALBEDO igitur in te apparens dicenda eſt non tam qualitas eſſe, quàm actus quidā ex potentia albefaciendi procedens. Illic autem dicendum eſt, omnes, quæ qualitates nominantur, eſſe actus. Qui tamen ab opinione noſtra qualitatis nomen accipiunt, propterea quòd quælibet ſint proprietates, quaſi diſtinguentes E eſſentias inter ſe, atque ad ſeipſas proprium habentes characterem. Quoniam igitur diſcrepat qualitas, quæ illic eſt, à noſtris? actus enim hæ quoque ſunt. Fortè quia non oſtendunt quale quid ſit, neque diſcrepantiam ſubiectorum, neque characterem: ſed duntaxat ipſam quæ qualitas dicitur, quæ quidem illic eſt actus. Quapropter quandò proprietatem habet eſſentiæ, inde propriè conſtat non eſſe qualitatem: quando verò ratio quod in his proprium eſt ſecer- F nit, non inde auferens vel decerpens, ſed magis accipiens generansque aliud procreat quale, quaſi partem eſſentiæ capiens ſibi in ſuperficie apparentem: Quod ſi ita eſt, nihil prohibet calorem igni innatum eſſe ſpeciem aliquam actumq; ignis, neque ignis qualitatem. At tunc demum qualitatem, quandò in alio quodam accipitur, vbi non amplius ſit eſſentiæ forma, ſed veſtigium tantum & vmbra atq; imago, relinquens illam ipſius eſſentiam, cuius eſt actus. G Quotcunque igitur accidunt, neque actus, neq; ſpecies eſſentiarum ſunt, præbent autem formas duntaxat quaſdā per quas ſubiecta qualia faciunt: velut habitus diſpoſitionesq;, ſiue affectiones aliæ à ſubiectis dicēdæ ſunt qualitates: in quarū principijs exēplaribusq; actus ſunt, quæ in his ſubiectis qualitates cognominātur.

Nec idem fit alicubi quidem qualitas, alicubi verò non qualitas: ſed quod ab eſſentia deſertũ eſt, euadit qualitas. Quod autem cum eſſentia permanet, nimirum eſſentia, vel ſpecies, vel actus exiſtit. Nulla enim natura eadem eſt prout in ſuo fonte eſt, & prout in alio: vbi à ſua origine iam deſtituta dignitatem ſpeciei actuſq; nõ retinet. Veruntamen quod nullius aliquando ſpecies eſt, ſed accidens ſemper, purè iam qualitas eſt, ſolumq; qualitas.

A χέτυπα αὐτῶν ἐν οἷς πρώτως ἐστὶν, ἐνεργείας ἐκείνων, καὶ οὐ γίνεται ταὐτὸ ποιότης καὶ οὐ ποιότης. ἀλλὰ τὸ ἀπηρημωμένον οὐσίαν, ποιὸν· τὸ δὲ σὺν ταύτῃ, οὐσίαν, ἢ εἶδος, ἢ ἐνέργειαν. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ ταὐτὸν ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ἄλλῳ, μόνον ἐκπεσὸν τοῦ εἶδος καὶ ἐνέργεια εἶναι· ὃ μέντοι μηδέποτε εἶδος ἄλλου, ἀλλὰ συμβεβηκὸς ἀεὶ, καθαρῶς ποιότης καὶ μόνον τοῦτο.

MARSILII FICINI IN LIBRVM. VII. SECVNDAE ENNEADIS. COMMENTARIVS.

SVMMA TOTIVS LIBRI.

Quomodo in numeris atque in natura compoſitio fiat atque commixtio: Item de tribus opinionibus mixtionis,

QVEMAMODVM in numeris aliud quidem eſt adiungerd, aliue autem multiplicare: ſic in rebus naturalibus aliud eſt componere, aliud commiſcere. Profectò ſimili quadam proportione, ſicut in numerorum ordine additur vnitas vnitati, fitq; binarius: ſic in natura additur materiæ forma, fitq; corpus. Ibi rurſus vnitas, numero ad ternarium procreãdum: hic ſimiliter adiungitur virtus corpori ad motum efficiendum: fitq; corpus mobile. Illic iterum apponitur numero numerus, vt binarius binario, vnde fit quaternarius, aut etiam quaternario ternarius admouetur ad ſeptenarium componendum. Simili quodam pacto & in natura corpus iam mobile factum, ad corpus aliud æquè mobile ſe confert, atque viciſſim: vnde corpora corporibus ſicut numeri numeris componuntur. Proinde ſicut in numeris præter adiunctionem multiplicatio fit, ſic vltra compoſitionem, vel appoſitionem fit in natura commixtio. Quaternarium vides adiunctione creari: vbi duo dicis atque duo, vides in eodem commixtionem: vbi ais, bis duo conficiunt quaternarium. Rurſus nonarium cernis adiunctione creari, dum quinario quaternarius additur. Reperis in eodem commixtionem, dum dicis ter tria nouem. Similiter vel admouetur, & quodammodo etiam infunditur corpus corpori, vel in vnum penitus confunduntur. In qua quidem confuſione non licet in aliis corporis commiſti partibus aliud hîc, aliud ibi diſcernere, ſed cuncta continentur in ſingulis: & ita in quolibet concluditur vniuerſum. Sicut vbi numerum multiplicas, puta ternarium in qualibet vnitate, parteq; ternarij totum ternarium comprehendis: alioqui ter tria computare non poſſes. Tum verò ſicut in numeris, quicunq; multiplicatione cõflatur, etiam adiunctione conficitur, neque viciſſim: ſic in natura vbicunque fit rerum exacta commiſtio, iam & compoſitio contingit, neque fit è conuerſo. Omnino igitur ſicut in numeris negare non potes eiuſmodi conflationem fieri, in qua totum contineatur in qualibet parte ſui ad nouam inde formam numeri procreandam, vt ternarius totus in qualibet ſui parte multiplicatus ad ipſam nouenarij formam: ita ſimilem in natura commiſtionem negare non debes. Nam & in natura & in numeris eiuſmodi fit conflatio, quia talis eſt in natura vitali, atque in ipſa ideali vita mutua ſeminalium vel idealium conſpiratio rationum. Plotinus igitur id in præſentia tractaturus, tres adducit opiniones: primam eorum qui in corporibus inter ſe conciliandis neque materias, neque qualitates penitus commiſcebat, ſed apponebant materias materiis, qualitatesque ſimiliter qualitatibus. quam quidem opinionem continuò reſpuit. Secundam, eorum, qui quamuis materias non commiſcerent, ſed potius admouerent, qualitates tamen inuicem confundebant. Horum ſententiam probabiliorem eſſe declarat. Tertiam poſtremò, putantem tum materias materiis, tum qualitates qualitatibus exactiſſimè poſſe conflari, admittit etiam vt probabilem. Principio in oximelle uſq; adeo acetum cum melle miſcemus, vt nulla relinquatur in hoc compoſito portiuncula, quæ non habeat vtriuſque ſaporem: ex quo refelluntur illi, qui ſola quadam appoſitione confiderent, perinde ac ſi integra panici grana, cũ integris milij granis congregarentur. Contundent alij pariter vtriuſque grana, dicentq; granis vtrinque ad minimas naturæ ſuæ particulas iam contritis, propinquare quidem particulas ſingulas vtrinque ſingulis, ſed non omnino confundi materias, quamuis confundantur inuicem qualitates. Nam vbique in quolibet milij minimo eſſe quendam panici ſaporem, atque viciſſim. Alij verò vino adhæc adbibito conterent diligentius: ideoq; exactius cõmiſcebunt, adeo vt penitus non contritæ ſolùm, ſed etiam liquefactæ materiæ non iam apponantur vlterius, ſed nihilo probibente penitus confundantur: ibiq; poſthac ſingulorum trium vbique ſint non qualitates ſolùm, quod ſenſus ipſe declarat, ſed materiæ quoque conflatæ. Concludent talia quædam à natura multò perfectius, quàm ab arte poſſe conflari materias non alienas, ſed ſuas, non interdum, ſed ab initio ſemper: non extrinſecùs, ſed intrinſecùs temperante. Plotinus autem pro ſententia prima rationem adducit nullam, tres verò pro opinione ſecunda. Prima ratio eſt huiuſmodi: Duo corpora in eodem loco penitus inuicem æquari non poſſunt: nam ſi eodem in loco penitus eſſe debeant, oportet illa primùm in partes diuidi: deinde partes viciſſim ſuas partibus adbibere. Quæ quidẽ partes ſi indiuiſibiles ſunt, iam corpora illa ad indiuidua ſunt reſoluta. Et quoniam ex eiſdem compoſita fuerant, in quæ diſſoluuntur, ſequitur vt ex indiuiduis quibuſdam ipſa corporum magnitudo concreuerit: quod ideo fieri nunquã potuit, quoniam indiuidua congregata ſimul nullam conficiunt magnitudinem. Sin autem partes illæ corporum diuiſibiles